

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudkyně Veroniky Juříčkové a soudce Štěpána Výborného v právní věci žalobce: **Y. P.**, zastoupeného Mgr. Svatoslavem Prochorovem, advokátem, sídlem Blanická 1008/28, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2024, č. j. OAM-1518/ZA-ZA11-ZA06-2023, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 2. 2025, č. j. 63 Az 7/2024-67,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalovaný rozhodl, že žalobci se mezinárodní ochrana podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neuděluje. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou, kterou krajský soud jako nedůvodnou zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[2] Proti rozsudku krajského soudu se žalobce (stěžovatel) bránil kasační stížností podle § 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“).

[3] Stěžovatel především namítá, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, neboť krajský soud jej založil na rekapitulaci rozhodnutí žalovaného. Krajský soud se nevypořádal dostatečně s argumentací a důkazy stěžovatele, zejména zprávou Rady OSN pro lidská práva ze dne 7. 2. 2025.

[4] Stěžovatel se považuje za kritika běloruského režimu, zdůrazňuje svou účast na protivládních demonstracích v Praze a Plzni. Žalovaný přehlédl, že stěžovatel nechce být povolán do běloruské armády z důvodu negativního postoje k válce proti Ukrajině. Krajský

soud postupoval v rozporu s judikaturou, podle níž, jsou-li dány skutečnosti, na jejichž základě lze předpokládat porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl, musí k těmto skutečnostem v důkazní nouzi soud přihlídnout ve prospěch žadatele o azyl.

[5] Dále stěžovatel brojí proti tomu, že krajský soud nepřihlédl k některým jeho argumentům s tím, že je žalobce uvedl až v soudním řízení, ač tak měl učinit již v řízení před žalovaným. Stěžovatel k tomu cituje judikaturu, podle níž pokud soud má k dispozici poznatky o tom, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady *non refoulement* a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána.

[6] Dle stěžovatele nebylo v napadeném rozhodnutí dostatečně reflektováno, že mu v případě návratu do země původu hrozí riziko jiné vážné újmy, ač není aktivním politickým aktérem.

[7] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] **Žalovaný** se ve vyjádření ztotožnil s rozsudkem krajského soudu a shrnul podstatné okolnosti azylového příběhu stěžovatele.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Vzhledem k tomu, že jde o věc, v níž před krajským soudem rozhoduje specializovaný samosoudce, Nejvyšší správní soud se zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud tomu tak není, je namísto kasační stížnosti podle § 104a s. ř. s. odmítnout jako nepřijatelnou. K přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že otázka udělení doplňkové ochrany občanům Běloruska, kteří byli účastni protestních akcí, je aktuálním tématem, pročež bude posouzení jeho případu přesahovat jeho osobní zájmy.

[10] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, učinil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle uvedeného usnesení je kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) je namísto dosavadní judikatury změnit; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Do posledního z uvedených případů by spadala i namítaná nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, kterou však Nejvyšší správní soud neshledal. Krajský soud posuzoval azylovou relevanci stěžovatelova příběhu v rámci uplatněných žalobních bodů a vzhledem ke zjištěným okolnostem, s nimiž se v odůvodnění rozsudku dostatečně, srozumitelně a konsekventně vypořádal. Skutečnost, že se krajský soud ztotožnil se závěry žalovaného a zahrnul je do odůvodnění svého rozsudku, nečiní rozsudek soudu nepřezkoumatelný ani nezákonný. Nejvyšší správní soud neshledal ani nepřezkoumatelnost

pokračování

rozhodnutí žalovaného, kterou stěžovatel spatřoval v nelogičnosti a protichůdnosti závěrů žalovaného. Žalovaný na základě shromážděných podkladů popsal všeobecnou situaci v zemi původu stěžovatele, v níž vládne autoritářský režim, s čímž je v některých ohledech spojen i snížený standard ochrany práv jednotlivců. Zároveň však konstatoval, že konkrétní situace stěžovatele a důvody, pro které o mezinárodní ochranu žádá, nejsou azylově relevantní. Takový závěr není protichůdný ani nelogický. Judikatura Nejvyššího správního soudu je založena na východisku, že podstatná pro posouzení naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu je konkrétní situace stěžovatele a jeho důvody, nikoli obecná situace v zemi původu, která dopadá na všechny obyvatele země (srov. např. rozsudek NSS ze dne 28. 1. 2005, č. j. 5 Azs 207/2004-53). Nespokojenost se stavem dodržování lidských práv či původ žadatele ze země s nedemokratickým či autoritativním režimem přitom nejsou samy o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany; to platí i ve vztahu k Bělorusku (rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2023, č. j. 2 Azs 47/2023-19).

[12] Konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu potvrzuje, že stěžovatel je povinen v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu vylicít svůj azylový příběh a tvrdit azylově relevantní skutečnosti. Povinnost tvrzení má ve věcech mezinárodní ochrany zásadní význam, neboť pouze žadatel svým tvrzením utváří rámec zjišťování skutkového stavu ve správním řízení (usnesení NSS ze dne 14. 1. 2009, č. j. 9 Azs 69/2008-79). Žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů, případně z čeho konkrétně dovozuje hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na jejichž základě poté správní orgán jeho žádost posoudí (rozsudek NSS ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005-86, a usnesení ze dne 14. 1. 2009, č. j. 9 Azs 69/2008-79). Pozdější judikatura připustila, že v určitých situacích je ospravedlnitelné prolomení pravidla, že v řízení před soudem již nelze vznášet nové azylové důvody. Je tomu tak mj. v situaci, kdy by mělo dojít k porušení principu *non refoulement* (rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, či nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16), kterého se dovolává stěžovatel v nyní projednávané věci. Stěžovatel se však nenacházel v situaci, která by dle judikatury odkazující na princip *non refoulement* mohla takové prolomení ospravedlnit. Nesdělení všech podstatných informací již před správním orgánem nemohlo být v případě stěžovatele důsledkem šoku či vyčerpání po strastiplné cestě ze země původu, neboť stěžovatel v ČR pobýval již od roku 2019. Již v řízení před žalovaným byl nadto stěžovatel zastoupen advokátem.

[13] Relevantní východiska k otázkám tvrzení a dokazování krajský soud ve svém rozsudku následoval. Dílčím závěrem, že doplňování stěžovatelových tvrzení, resp. jejich obsahový posun je účelovou reakcí na zamítavé rozhodnutí žalovaného, vedenou snahou dosáhnout zrušení napadeného rozhodnutí a znovuotevření správního řízení, v němž by stěžovatel mohl opět uplatňovat nová tvrzení, uvedená judikатурní východiska nijak nepopřel. Krajský soud rovněž vysvětlil, že navržený důkaz účastnickým výsledkem stěžovatele měl sloužit pouze k rozšíření již učiněných tvrzení, nikoli k prokázání sporných skutečností, a neměl tedy důkazní potenciál. K funkci výsledku účastníka řízení se Nejvyšší správní soud vyjádřil již mnohokrát. Např. v rozsudku ze dne 6. 2. 2014, č. j. 6 As 147/2013 - 29, soud uvedl: „Výslech účastníka řízení není určen k tomu, aby při něm účastník uváděl svá tvrzení o rozhodujících skutečnostech, ani aby se touto formou vyjadřoval

k jiným provedeným důkazům. K tomu slouží primárně podání, návrhy a jiné procesní úkony účastníka řízení.“ Jedná se o důkazní prostředek, který je nutno využít zejména tam, jsou-li o skutkovém stavu pochybnosti, či panují-li v něm rozpory. O takovou situaci se však v projednávané věci nejednalo.

[14] Stěžovatel namítá, že do běloruské armády nehodlá nastoupit jako výraz nesouhlasu s válkou proti Ukrajině. Krajský soud na základě shromážděných podkladů srozumitelně odůvodnil, že probíhající проверки bojové připravenosti běloruské armády stíhají veškeré bojeschopné obyvatelstvo. V případě mobilizace by stěžovatel povolán být mohl, aktuálně však nic nenasvědčuje tomu, že by běloruská armáda měla být mobilizována. Ve správním řízení tvrzená obava stěžovatele z vyslání do bojů na Ukrajině v rámci ruských vojenských jednotek tak nemá reálný základ. Platí rovněž, že branná povinnost je jednou ze státoobčanských povinností, a postupy státu směřující k zajištění realizace branné povinnosti tak nelze vnímat jako azylově relevantní pronásledování stěžovatele. Samotné odmítání vojenské služby tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Branná povinnost je sama o sobě legitimním požadavkem každého státu kladeným na jeho občany (rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, a navazující judikatura).

[15] Stěžovatel rovněž namítal, že patří ke kritikům běloruského režimu. Zároveň však též v kasační stížnosti výslovně uvedl, že není aktivním politickým aktérem. Platí, že azylově relevantní obava z pronásledování musí být založena na přiměřené pravděpodobnosti, nikoli pouze hypotetické možnosti (rozsudek NSS č. j. 9 Azs 39/2019-77). O přiměřený stupeň pravděpodobnosti jde tehdy, jestliže nežádoucí jednání ze strany státních orgánů země původu (např. uvěznění, zahájení trestního stíhání) není v obdobných případech ojedinělé (např. rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Vychází se z toho, zda osoby v obdobném postavení jako žadatel jsou vystaveny pronásledování, přičemž se nejedná o ojedinělé případy. Ani ojedinělé uplatnění politických práv nemusí být považováno za natolik zásadní postoj, který by měl odůvodnit pronásledování žadatele o azyl z důvodu uplatňování politických práv (rozsudek NSS ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014-29). Závěr krajského soudu, že stěžovateli nehrozí pronásledování, které by odůvodňovalo přiznání azylu, je s uvedenou judikaturou v souladu.

[16] Pokud jde o nebezpečí vážné újmy, která odůvodňuje poskytnutí doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, uplatňuje se test reálného nebezpečí, který je přísnější než test přiměřené pravděpodobnosti (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82). Krajský soud příhodně odkázal na rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu, která potvrzuje, že pro vyhovění žádosti o mezinárodní ochranu musí být tento požadavek naplněn i v případě žadatelů, jejichž zemí původu je Bělorusko, a to i po prezidentských volbách 2020 a napadení Ukrajiny Ruskem v roce 2022 (usnesení NSS ze dne 12. 12. 2023, č. j. 10 Azs 238/2023-30, či ze dne 22. 2. 2024, č. j. 2 Azs 350/2023-27). Jak krajský soud uvedl, stěžovatelem tvrzené skutečnosti nedokládají, že jeho azylový příběh kritériím přiměřené pravděpodobnosti objektivně odpovídal.

[17] Stěžovatel odkazoval na judikaturu, podle níž jsou-li dány skutečnosti, na jejichž základě lze předpokládat, že byla porušena základní lidská práva a svobody žadatele o azyl nebo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení,

pokračování

názorům, chování, porušena mohla být, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či by nemohlo v budoucnu být, musí k těmto skutečnostem v situaci důkazní nouze přihlídnout, a to ve prospěch žadatele o azyl (rozsudek ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003-89, a navazující judikatura). Odkaz na tuto judikaturu však není v nyní projednávané věci příležitý, neboť u stěžovatele právě nebylo zjištěno, že by jeho postavení ve společnosti či manifestace přesvědčení zakládaly předpoklad budoucího porušení jeho základních práv a svobod z tohoto důvodu. Že by se tak v minulosti již stalo, stěžovatel ani netvrdil.

[18] Nejvyšší správní soud konstatuje, že jeho ustálená a jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti. Krajský soud v napadeném rozsudku výklad obsažený v relevantní judikatuře následoval. Nejvyšší správní soud neshledal ani jiné zásadní pochybení krajského soudu, jež by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Kasační stížnost proto svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, pročez je ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost žalobce v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[20] K odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného přezkumu (usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, odkazující na usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33). O náhradě nákladů řízení proto Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročez se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu